

234.

VOORLOOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN
RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot wijziging
van de Lager-onderwijswet 1920.

Bij het onderzoek van dit wetsontwerp in de afdelingen der Kamer verklaarden vele leden zich in het algemeen daarmede te kunnen vereenigen.

Blijk van waardeering werd gegeven voor de door den Minister in de Tweede Kamer (*Handelingen*, 1936—1937, blz. 2068) gedane toezegging van verbetering der regeling van het ziekteverlof der onderwijzers. Het vertrouwen werd uitgesproken, dat als gevolg daarvan spoedig aan rechtmatige bezwaren der betrokkenen zal worden tegemoet gekomen.

Artikel I. Eenige leden maakten bezwaar tegen de bij dit artikel voorgestelde aanvulling van artikel 2 der Lager-onderwijswet 1920. De instemming, in de Tweede Kamer betuigd met het openen van de mogelijkheid om onderwijs in eene streektaal te geven, konden zij niet deelen. Zij achtten zoodanig onderwijs onnoodig en zonder practisch nut, meenden integendeel, dat het onderwijs in het algemeen er onder zal lijden tot schade van de leerlingen, die in hunne streektaal worden onderwezen en zich later naar andere deelen des lands begeven. Eveneens oordeelden zij overbodig de voorgestelde aanvullingen van de vakken vaderlandsche geschiedenis en kennis der natuur.

Andere leden huldigden deze opvatting geenszins. Zij verstonen zeer wel het verlangen naar onderwijs in de streektaal daar waar deze naast de Nederlandsche taal in levend gebruik is, al zou het alleen zijn om haar ook behoorlijk te kunnen schrijven. Zij stemden dan ook in met de bepaling van het voorgestelde derde lid van artikel 2 der wet. Voorts achtten zij het onder de tegenwoordige omstandigheden zeker niet zonder belang, dat onder vaderlandsche geschiedenis zal zijn begrepen „de eenvoudigste kennis der gemeente-, provinciale- en staatsinrichting van Nederland” en onder kennis der natuur „de eenvoudigste kennis van gezondheidsleer”.

Artikel IV. Gevraagd werd, of de Minister wil bevestigen, dat onder deze bepaling ook vallen de kinderen, ten aanzien van wie de verplichting, bedoeld in artikel 3 der Leerplichtwet nog niet is aangevangen, doch die niettemin leerplichtig zijn ingevolge artikel 5 dier wet. De letter van de voorgestelde bepaling staat namelijk aan eene uitlegging in evenbedoelden, juist en zinnig in den weg.

Artikel VII. Sommige leden duchtten, als gevolg van de nieuwe bepalingen ten aanzien van de oudercommissies, het gevaar, dat deze colleges zich meer bevoegdheden zullen gaan aanmatigen, dan hun toekomen. Aan eene nieuwe officieele instantie, als waartoe de oudercommissie zich nu vermoedelijk veelal zal ontwikkelen, bestaat naar hun gevoelen geene behoefte. Weliswaar is samenwerking tusschen huis en school vaak gewenscht en werpt zij goede vruchten af, doch ook het tegendeel doet zich voor. De voorgestelde verscherping van het imperatief karakter van de bepaling betreffende het instituut der oudercommissie had daarom niet de instemming dezer

leden. Ook de instelling van eenen ouderraad achtten zij overbodig en ongewenscht. De gemeenschappelijke belangen van de openbare scholen kunnen, voor zoover zij aan de aandacht der Overheid mochten dreigen te ontgaan, huns inziens beter op andere wijze, b.v. door bemiddeling van de organisaties van onderwijzend personeel, worden behartigd.

Artikel XI. Eenige leden betreurden, dat bij de behandeling van het wetsontwerp in de Tweede Kamer de woorden „als werkelijk schoolgaand bekend” weder in artikel 28 der wet zijn opgenomen. Zij stelden de vraag, of de Regeering bereid is het begrip „werkelijk schoolgaand” te interpreteren als omschreven in artikel XI van het gewijzigd ontwerp van wet, stuk n°. 7.

Hiertegenover wezen andere leden er op, dat de wet sinds 1878 het begrip „werkelijk schoolgaand” kent. Het is, aldus deze leden, volkomen ingeburgerd en biedt voldoende grondslag om tot eene behoorlijke bepaling van het aantal leerlingen te komen. Practijk en jurisprudentie hebben getoond de juiste strekking van dit begrip zeer wel te kunnen vastleggen.

Artikel XX. Eenige leden wezen op de geheel nieuwe regeling van de vergoeding der instandhoudingskosten, opgenomen in de artikelen XX en XXXVI. Zij waren van meening, dat de objectieve normen door de nieuwe artikelen 55*bis*, 55*ter* en 101 in de wet vastgelegd als grondslag voor de berekening van de instandhoudingskosten, slechts sporadisch mogen worden vervangen door vaststelling der bedragen naar een subjectief inzicht.

Gevraagd werd de nieuwe artikelen 55*quater* voor de openbare en 101*ter* voor de bijzondere scholen alleen toe te passen in die gevallen, waarin onomstootelijk vaststaat, dat de school, waarvoor de toepassing gevraagd wordt, inderdaad in bijzondere omstandigheden verkeert. Het feit alleen, zoo meenden de hier aan het woord zijnde leden, dat de school, hetzij eene openbare hetzij eene bijzondere, de eenige school is, mag niet het geval tot een bijzonder geval stempelen, want dan zouden *alle* eenige scholen, ook *grote* scholen tot bijzondere gevallen kunnen worden gerekend.

Artikel XXVIII. Waar gesproken wordt van overeenkomstige toepassing van de bepalingen der artikelen 77 tot en met 81 bij verbouw, verandering van inrichting en aanschaffing van schoolmeubelen, leer- en hulpmiddelen inbegrepen, zou daaruit kunnen volgen, dat storting eener waarborgsom, als bedoeld in artikel 79, ook bij aanschaffing van leer- en hulpmiddelen en bij weinig beduidende veranderingen van inrichting zou dienen plaats te vinden. Men zou zulk een gevolg uit practisch oogpunt niet gewenscht achten en derhalve gaarne het oordeel van den Minister te dezen vernemen.

Artikel XXXIII. Eenige leden zouden het hebben toegejuicht, indien bij dit wetsontwerp mede ware voorgesteld in artikel 92 eenen termijn te bepalen, binnen welken de Commissie van Beroep hare beslissing moet nemen. Zij hoopten, dat de Regeering bereid zal zijn de totstandkoming van eene zoodanige bepaling alsnog te bevorderen.

Artikel XXXVI. Sommige leden zouden er de voorkeur aan gegeven hebben, indien in artikel 101, lid 6, ware overgenomen de desbetreffende bepaling uit het ontwerp-TERPSTRA, welke niet de in de onderscheiding van de *soorten* van scholen gelegen beperking behelsde.

Wat betreft de regeling der vergoeding voor vakonderwijzers aan bijzondere scholen, vervat in artikel 101*bis*, waren eenige leden van oordeel, dat het eenvoudiger ware geweest te bepalen, dat de gemeente, indien zij ten behoeve van eene of meer openbare scholen vakonderwijzers heeft aangesteld, aan de besturen van bijzondere scholen, die eveneens vakonderwijzers hebben benoemd, een bedrag per onderwijzer vergoedt overeenkomstig

de salarisregeling, welke zij voor hare vakonderwijzers heeft vastgesteld.

Ten aanzien van artikel 101ter werd overeenkomstige opmerking gemaakt, als bij artikel XX.

Artikel XLIX. De aandacht werd er op gevestigd, dat in den eersten volzin van het vijfde lid de woorden „en zevende” in het nader gewijzigd ontwerp van wet geene beteekenis meer hebben.

Ten aanzien van den laatsten volzin van het vijfde lid werd opgemerkt, dat hieruit niet duidelijk wordt, of bij de vaststelling van de rijksvergoeding voor 1938 zal worden rekening gehouden met drie of met vier teldata van 1937. Volgens artikel XI spreekt artikel 28, lid 6, van het „gemiddeld getal”, terwijl hier sprake is van het van kracht blijven der „telling”. Men meende,

dat het overweging verdient rekening te houden met drie teldata van 1937, omdat dan de besturen der scholen reeds van 16 September 1937 af zullen weten, op welk aantal leerkrachten zij in 1938 recht zullen hebben. Gaarne zou men vernemen, of de Minister dit standpunt deelt.

Aldus vastgesteld den 4den Mei 1937.

DE JONG.

VAN ASCH VAN WIJCK.

WERKER.

OSSENDORP.

DE ZEEUW.